

Брюксел, 5 май 2026 г.
(OR. en)

8313/26

Междуинституционално досие:
2025/0550(COD)

CULT 49	SAN 226
AUDIO 51	IND 258
FREMP 132	COMPET 445
CODEC 696	PROCIV 78
CADREFIN 159	HYBRID 48
FIN 552	DISINFO 33
IA 87	JAI 463
JEUN 59	SERVICES 21
EDUC 120	POLGEN 86
CULT HERIT 12	MI 355
SOC 202	RELEX 519
GENDER 30	INF 106
DIGIT 108	COPEN 139
DATAPROTECT 126	JUSTCIV 55
ANTIDISCRIM 37	DROIPEN 66

БЕЛЕЖКА

От: Генералния секретариат на Съвета
До: Съвета

Относно: Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „АгораЕС“ за периода 2028 – 2034 г. и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818
– *Частичен общ подход*

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 16 юли 2025 г. Европейската комисия прие предложение за многогодишната финансова рамка за периода 2028 – 2034 г., включително предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „АгораЕС“.

2. Програмата „АгораЕС“ има за цел да укрепи културата, медиите и гражданското участие, за да се гарантира устойчивостта на европейските демокрации. Тя се основава на постигнатото в рамките на програмите „Творческа Европа“ и „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) от текущия финансов период.
3. Предложението е структурирано в три основни направления, всяко от които е насочено към различна цел:
 - „Творческа Европа“ – културата ще допринесе за трансграничното културно творчество и сътрудничество;
 - MEDIA+ ще увеличава многообразието и конкурентоспособността на аудио-визуалната индустрия и индустрията за видеоигри; както и ще оказва подкрепа за свободната и независима журналистика и новинарските медии;
 - „Демокрация, граждани, равенство, права и ценности“ (CERV+) ще насърчава основните права и равенството; ще предотвратява дискриминацията ще допринесе за засилване на демократичното участие и за отстояването на принципите на правната държава.

II. РАБОТА В ДРУГИТЕ ИНСТИТУЦИИ

4. В Европейския парламент предложението се разглежда съвместно от комисията по култура и образование (CULT) и комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (LIBE). Докладчици са Ема Рафович (S&D) за комисията CULT и Алис Кунке (Verts/ALE) за комисията LIBE.
5. Становището на Европейския икономически и социален комитет по това предложение беше прието на 4 декември 2025 г.¹
6. Очаква се Комитетът на регионите да приеме становище на 4 – 5 май 2026 г.

¹ 16709/25

III. РАБОТА В СЪВЕТА И НЕГОВИТЕ ПОДГОТВИТЕЛНИ ОРГАНИ

7. В Съвета предложението беше разгледано от Комитета по въпросите на културата в тясно сътрудничество с членовете на работна група „Аудио-визия и медии“ и работна група „Основни права, граждански права и свободно движение на хора“.
8. Разглеждането на предложението започна през септември 2025 г. и беше проведено по време на датското и кипърското председателство, на дванадесет заседания на Комитета по въпросите на културата. На заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт от 28 ноември датското председателство представи доклад за напредъка².
9. Кипърското председателство изготви пет компромисни текста, които бяха разгледани от Комитета по въпросите на културата на 19 – 21 януари, 16 февруари, 11 март, 27 и 31 март и 17 април 2026 г., като окончателен компромис беше постигнат от Комитета на 17 април. За да улесни преговорите, председателството изготви и обяснителна бележка относно нововъведеното определение за секторите на културата и творчеството.
10. На 29 април 2026 г. Комитетът на постоянните представители разгледа компромисния текст, поместен в приложението към настоящата бележка. Всички делегации бяха в състояние да подкрепят текста, с изключение на една делегация, която изрази резерва.

² 15187/25

IV. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА КОМПРОМИСНИЯ ТЕКСТ НА ПРЕДСЕДАТЕЛСТВОТО

11. Председателството счита, че текстът в приложението³ представлява прецизно балансиран компромис, отразяващ различните позиции на държавите членки.
12. Тъй като предложеният регламент е част от пакета от предложения, свързани с многогодишната финансова рамка (МФР), всички разпоредби в текста с отражение върху бюджета или съответстващи на елементите, които са част от хоризонталните преговори по МФР, са поставени в скоби и поради това са изключени от частичния общ подход до постигането на по-нататъшен напредък по МФР. Посочените разпоредби, които са поставени в квадратни скоби в текста, се отнасят до съображение 4 (финансов пакет), съображение 30 (изпълнение в съответствие с инструмента InvestEU на Европейския фонд за конкурентоспособност), съображение 31 (бюджетна гаранция или финансов инструмент), съображение 35 (в съответствие с Регламента за качеството на изпълнението), съображение 40 (продължителност), член 1 (продължителност), член 11 (бюджет) и член 15 (бюджетна гаранция или финансов инструмент). Възможността за индикативно разпределение на средствата по направления на програмата беше обсъдена в работна група *ad hoc* по Многогодишна финансова рамка на 24 март 2026 г.
13. Структурата на регламента беше запазена такава, каквато е в предложението на Комисията, а именно седем глави и три основни „направления“ („Творческа Европа – Култура“, MEDIA+ и CERV+).

³ Промените спрямо предложението на Комисията са отбелязани с **получер шрифт и подчертаване** за добавения текст и с [...] за заличения текст.

14. **Основните въпроси**, обхванати от компромисния текст на председателството, са следните:

а) Общи разпоредби

В член 2 („Определения“) беше добавено ново определение за „секторите на културата и творчеството“, въз основа на съответното определение от програма „Творческа Европа“ за периода 2021 – 2027 г. Това определение описва основните характеристики на секторите и предоставя неизчерпателен списък на съответните сектори. В целия текст бяха направени няколко изменения, за да се приведе формулировката в съответствие с това определение. Бяха добавени нови съображения ба и бб, за да се обясни логиката зад определението и разграничението между направленията „Творческа Европа – Култура“ и MEDIA+.

В член 3 („Цели на програмата“) в уводното описание на направление CERV+ беше добавено позоваване на значението на защитата и насърчаването на ценностите на Съюза.

б) Направление „Творческа Европа – Култура“

По отношение на направление „Творческа Европа – Култура“ в ново съображение 8а се уточнява, че секторните подходи следва да допълват действията, обхващащи всички включени сектори, като се предвиждат по-целенасочени действия.

в) Направление MEDIA+

По отношение на направление MEDIA+, вследствие на искания от много делегации и интензивни преговори, беше добавен параграф във връзка с понятието „еднакви условия на конкуренция“ в член 5 („Аудио-визия“), като беше използвана почти същата формулировка като в настоящата програма „Творческа Европа“. Съответно позоваване беше добавено към съображение 12.

Също така в член 5 беше добавено позоваване на независимите продукции и копродукции, със съответната формулировка в съображение 12.

За специфичната цел „Новини“ беше добавено съображение 13а, за да се постави посилен акцент върху независимостта и устойчивостта на медиите, като се направи позоваване на Регламент (ЕС) 2024/1083 (Европейски акт за свободата на медиите).

г) Направление CERV+

Що се отнася до направление CERV+, в член 8 („Дафне“), вследствие на призивите на много делегации, беше добавено позоваване на Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашното насилие. Подобно позоваване беше добавено към съображение 18.

Съображение 15, което се базира на основаните на Договорите принципи на равенство и недискриминация, беше предмет на оживен дебат. Докато някои делегации предпочетоха в текста да се запази подробен списък на формите на дискриминация, подобно на предложението на Комисията, други изразиха желание да се използва по-общ език, като същевременно изтъкнаха някои специфични форми на дискриминация от първоначалния списък в предложението. Компромисният текст в приложението беше постигнат след продължителни преговори.

Бяха добавени нови съображения 16а и 16б, за да се подчертае защитата и насърчаването на правата на детето (16а) и на хората с увреждания (16б).

д) Междусекторни и хоризонтални приоритети и дейности

В член 10 („Междусекторни и хоризонтални приоритети и дейности“) беше добавен нов параграф, в който се прави позоваване на бюрата „АгораЕС“ и се описват основните им отговорности. Повече подробности относно бюрата и предвиденото им функциониране са изложени в съображение 36.

е) Управление

Въз основа на компромисния текст, предложен от датското председателство в доклада му за напредъка от ноември 2025 г., към текста беше добавен нов член 17а със съответното съображение 38а, с който се въвежда процедура на комитет. В член 17 беше уточнено, че работните програми се приемат от Комисията чрез актове за изпълнение в съответствие с процедурата по разглеждане.

ж) Други въпроси

Тъй като предложението не включваше приложение с по-подробно описание на действията по програмата, в целия текст бяха добавени позовавания на конкретни действия, които делегациите счетоха за необходимо да бъдат отбелязани.

Бяха добавени и нови съображения в отговор на искането на делегациите да се обърне по-голямо внимание на следните въпроси: особеностите на най-отдалечените региони (съображение 27а); достъпна за ползвателите процедура за кандидатстване и докладване и възможност за преразпределяне на безвъзмездни средства (съображение 27б); въздействието, качеството и уместността като ключови критерии за оценка на проектите (съображение 27в); зачитане на ценностите на Съюза, които са от значение за изпълнението на бюджета (съображение 33а); междусекторни и хоризонтални дейности за справяне с общи предизвикателства като ИИ (съображение 35а) и използването на цифрови технологии в секторите на културата и творчеството (съображение 35б).

За стандартните разпоредби, които се съдържат в няколко други секторни програми по МФР (за „АгораЕС“: съображения 6, 33, 34, 36а, 37, 38а и 40 и членове 12 – 20), текстът беше коригиран, за да отрази стандартните формулировки.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съветът по образование, младеж, култура и спорт се приканва да постигне общ подход по текста, съдържащ се в приложението към настоящата бележка.

**Предложение за
РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
за създаване на програма „АгораЕС“ за периода 2028 – 2034 г.
и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 19, параграф 2, член 21, параграф 2, член 24, член 167, параграф 5, член 168, параграф 5 и член 173, параграф 3 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет⁴,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите⁵,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁵ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

като има предвид, че:

1. Съгласно член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства – ценности, които са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете („ценности на Съюза“). Ценностите на Съюза са отразени в правата, свободите и принципите, заложи в Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“). Освен това в член 3 от ДЕС възлага на Съюза **да насърчава мира, ценностите си и благоденствието на своите народи**, да насърчава защитата на правата на детето, **да зачита богатството на своето културно и езиково многообразие и да следи за опазването и развитието на европейското културно наследство**. По-нататък член 10 от ДЕС постановява, че функционирането на Съюза се основава на представителната демокрация, че на равнището на Съюза гражданите се представляват пряко в Европейския парламент и че гражданите имат право да участват в демократичния живот на Съюза. В член 20 от **ДФЕС** се установява гражданство на Съюза и се определят важни права, от които, наред с други, гражданите на Съюза се ползват.

2. Културата, [...] медиите и насърчаването и зачитането на ценностите на Съюза, са **ключови** [...] елементи на Съюз, който е свободен, справедлив, многообразен, приобщаващ и сближаващ. Участието и ангажираността на гражданите, при зачитане на ценностите на Съюза, съставляват основата на демократичния живот на Съюза, като **културата и** медиите имат ключова роля във формирането на общественото мнение и свободния дебат. Аудио-визуалните произведения и всички други форми на културно и творческо изразяване, **както и** [...] културното наследство, са от съществено значение за многообразието на Европа и за постигането на устойчивост на обществото и взаимно разбирателство между европейските граждани и общности.
3. Програмата „АгораЕС“ („програмата“), **която се основава на постиженията на програмите „Творческа Европа“ и „Граждани, равенство, права и ценности“**, ще допринесе значително за постигането и утвърждаването на [...] **тези** цели, права и ценности.

4. Програмата следва да бъде продължение на програмата „Творческа Европа“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета⁶ и на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета⁷. Тя следва да рационализира различните действия за финансиране в подкрепа на свободата и плурализма на медиите и борбата срещу дезинформацията в подкрепа на предоставянето на информация по въпросите на Съюза. Свободните и плуралистични медии и гражданското общество са сред основните пазители на демократичните системи на Съюза, имат първостепенно важна роля за демократичната устойчивост и следва да бъдат подкрепяни. Чрез програмата следва също да се подкрепят секторите на културата, творчеството и медиите, **да се съхранява и популяризира присъщата стойност на културата**, да се използва силата на културата и културното многообразие, да се подобрява **медийното и** информационното пространство и да се подкрепят усилията на Съюза за укрепване на основано на права, приобщаващо, равноправно и демократично общество. [С настоящия регламент се определя индикативен финансов пакет за програмата „АгораЕС“⁸. За целите на настоящия регламент текущите цени са изчислени с прилагане на постоянен дефлатор в размер на 2 %.]

⁶ Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програмата „Творческа Европа“ (2021–2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1295/2013 (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj>).

⁷ Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета (ОВ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>).

⁸ Когато е приложимо, предоставяната по програмата подкрепа трябва да служи за ускоряване или стимулиране на инвестициите, като се отстраняват прояви на неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни ситуации по пропорционален начин, като се избягва дублиране или изместване и се стимулира частното финансиране, и трябва да има добавена стойност за Съюза.

5. За да бъде ефективна, програмата следва да е съобразена със специфичното естество и предизвикателствата на различните политики и сектори, техните различни целеви групи и конкретните им потребности чрез прилагане на целенасочени подходи.
6. Опитът [...] напоследък показва, че в бързо променящата се икономическа, социална и геополитическа среда е необходима по-голяма гъвкавост на многогодишната финансова рамка и на програмите по линия на тази рамка. За тази цел и в съответствие с целите на програмата „АгораЕС“ финансирането ще бъде надлежно съобразено с променящите се нужди на политиката и приоритети на Съюза, както са посочени в съответните документи, публикувани от Комисията, в заключенията на Съвета и в резолюциите на Европейския парламент, като същевременно се осигурява достатъчна предвидимост за изпълнението.

ба. Секторите на културата и творчеството обхващат всички форми на изразяване и изява, свързани с изкуствата, културата, културното наследство, както и аудио-визуалните форми и медиите. Програмата следва да взема предвид двойствения характер на тези сектори, като отчита присъщата и художествената стойност на културата, от една страна, и икономическата стойност на тези сектори, от друга, включително техния цялостен принос за растежа, конкурентоспособността, творчеството и иновациите. Това е в съответствие с Конвенцията на ЮНЕСКО от 2005 г. за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване, която влезе в сила на 18 март 2007 г. и по която Съюзът и неговите държави членки са страни.

6б. За целите на изпълнението програмата следва да отчита специфичното естество, предизвикателствата, рамките на политиката и конкретните нужди на различните сектори на културата и творчеството. Поради това те се разглеждат чрез направление, посветено на аудио-визуалния сектор и сектора на новинарските медии („направление MEDIA+“), и направление, посветено на другите сектори на културата и творчеството („направление Творческа Европа – Култура“).

7. Секторите на културата и творчеството, **обхванати от направление „Култура“ на програма „Творческа Европа“, следва** [...] да включват [...], **наред с другото, архитектура, архиви, библиотеки и музеи, художествени занаяти, материално и нематериално културно наследство, дизайн (включително моден дизайн), фестивали, музика, литература, сценични изкуства, книги, издателска дейност и визуални изкуства.** [...] **Те представляват проявления на културата** [...] като „обществено благо“, **често разчитат на правата върху интелектуалната собственост,** [...] **генерират** смисъл, [...] **въплъщават** [...] ценностите на Съюза **и допринасят за защитата и насърчаването на културните права като начин за подобряване на достъпа до култура и участието в нея.** Те са също така голямо богатство за Съюза и неговите региони, като привличат устойчив туризъм и представят на световната сцена образа на динамичен континент.

7а. Програмата следва изцяло да признава и подчертава присъщата и художествената стойност на тези сектори. Едновременно с това програмата [...] следва **да признава** [...] техния външен социален и икономически принос, включително към социалното и териториалното сближаване, **демократичните ценности,** благосъстоянието и здравето, **устойчивостта на ЕС, устойчивия** растеж, [...] създаването на работни места, конкурентоспособността, творчеството, [...] иновациите **и екологичния преход.**

8. Тези [...] сектори са фрагментирани [...] по национален и езиков признак **в рамките** на Съюза. Те са изправени и пред множество предизвикателства, като например посегателства срещу свободата на художественото изразяване, несигурни условия на труд, цифрови трансформации, свързани с **нарастващата роля на цифровите платформи и възхода на изкуствения интелект (ИИ)**, както и необходимостта от **смекчаване на** изменението на климата **и** адаптиране към него. Програмата следва да помага на тези сектори да се справят с такива предизвикателства, да реализират пълния си потенциал и решително да се ориентират към бъдещето, като същевременно гарантира най-широко участие, включително от страна на местни и регионални участници, чрез различни канали и формати.

8а. Направление Творческа Европа – Култура следва да включва действия, обхващащи всички сектори, които то покрива. За да се допълни този хоризонтален подход, следва да се подкрепят секторни подходи за онези сектори, чиито общи нужди и специфични предизвикателства в рамките на Съюза изискват по-целенасочен подход, като музиката, книгоиздаването и библиотеките. Тези по-целенасочени действия могат да се изразяват в различни форми, включително награди за култура, тематични дейности, както и дейности за изграждане на капацитет и партньорско обучение.

9. **Идеалите, принципите и ценностите, които са залегнали в културното наследство на Европа, са общ източник на историческа памет, разбиране, идентичност, диалог, сближаване и творчество за Европа. Както материалното, така и нематериалното** културно наследство на Европа е общо и безценно наследство, което е изправено пред бюджетни ограничения, природни и антропогенни бедствия, климатични промени и регионални конфликти. Важно е това наследство да се опазва и съхранява, да [...] се подобрява [...] достъпът до него и да се насърчава [...] колективната европейска идентичност. **Осигуряването на открит и приобщаващ достъп до културното наследство е от съществено значение, включително чрез подходящо обучение за специалистите в областта на културното наследство.** Съхранението в цифров вид допълнително гарантира, че бъдещите поколения ще могат да се учат от своето културно наследство, да го ценят и да черпят вдъхновение от него.

10. По програмата следва също да се предоставя финансова подкрепа за действията „Знак за европейско наследство“ и „Европейски столици на културата“, **които** [...] отбелязват и [...] **опазват** богатото културно многообразие и наследство на Европа, като ги свързват с местното равнище и допринасят за основаните на културата стратегии за развитие.
11. **Направление MEDIA+ обхваща медиите, включително аудио-визуалния сектор и сектора на новинарските медии. То подкрепя, [...] наред с другото, съдържание като филми, сериали, документални филми, анимация, видеоигри и потапяща реалност, новини и информация, [...] както и услуги, включително кинопрожекции, излъчване на телевизионни и радиопрограми, подкасти, публикуване на печатни и онлайн издания [...]. Медийните сектори заемат уникално място в нашите демокрации, култура и икономики. Тези сектори често зависят от правата върху интелектуалната собственост.** Цифровата трансформация, по-специално възходът на изкуствения интелект, ускори конвергенцията на отделните видове медии, промени поведението на потребителите, измени радикално моделите на бизнес и приходи, както и управлението и използването на интелектуална собственост. Ето защо Съюзът следва да **подкрепя устойчивостта и конкурентоспособността на медийните сектори и** да подпомага [...] развитието **им** [...]. **Съюзът** следва да стимулира **творчеството и** иновациите и да **подобрява** достъпа до финансиране, да насърчава **взаимното обогатяване** [...] между новинарските, аудио-визуалните и другите медийни сектори и да подкрепя сътрудничеството между различни видове медийни субекти в целия Съюз. **Всеки вид медийна подкрепа или финансиране в участващите страни следва да зачита изцяло свободата и независимостта на медиите.**

12. Аудио-визуалният сектор в Съюза е изправен пред **постоянни** предизвикателства, произтичащи от ограниченото трансгранично разпространение, променящите се потребителски навици и доминиращата роля на участници извън Съюза. Като се имат предвид тези предизвикателства, със своята интервенция Съюзът следва да подпомага капацитета на европейските аудио-визуални **сектори и секторите** за видеоигри [...] да създават, финансират, произвеждат и разпространяват европейски произведения, **включително произведения на културното наследство**, на всички платформи, които са достъпни и привлекателни за аудиторията в Съюза и извън него. **Подкрепата за творчество включва, наред с другото, подкрепа за писане на сценарии, разработване и производство на аудио-визуални произведения, като предимно се оказва подкрепа за копродукции и независими продукции. Тъй като пазарните условия и операторите в областта на аудио-визуалния сектор продължават да се развиват, е необходимо да се установят конкретни критерии за определяне на това какво представлява независима продукция в рамките на изпълнението на програмата.** [...] **Намесата на Съюза** следва **допълнително** да стимулира трансмедийните адаптации на интелектуалната собственост между различни медийни формати, да допринася за насърчаване на сътрудничеството между държавите членки с различен капацитет на пазара, **да насърчава по-широкото участие на образувания от пазари с различен размер** и да съпътства регулаторната рамка на Съюза за аудиовизуални медии. **Направление MEDIA+ следва да отчита различията между държавите по отношение на производството, разпространението, достъпа и потреблението на аудио-визуални произведения и съдържание, като по този начин допринася за по-равнопоставени условия на конкуренция, разширяване на участието и засилване на сътрудничеството между държавите с различен аудио-визуален капацитет.**

13. Новинарските медии и журналистите в целия Съюз са подложени на засилващ [...] се натиск, дължащ се [...] по-специално на възхода на глобалните онлайн платформи и въздействието на услугите с ИИ, променящите се потребителски навици и увеличаващото се разпространение на дезинформация. Тези предизвикателства оказват влияние върху разпространението на новини и приходите от тях, като застрашават жизнеспособността на новинарските медии и доверието на обществеността в тях и ограничават достъпа на гражданите до разнообразно и професионално създадено европейско журналистическо съдържание. Съюзът следва да подкрепя жизнеспособна, надеждна, независима и разнообразна информационна екосистема, да защитава застрашените журналисти и да спомага за тяхната безопасност. Той следва[...] да насърчава свободата и плурализма[...] на медиите и да укрепва почтеността на медиите и информационното пространство[...]. Необходимо е той да преследва тези цели, наред с другото, като подкрепя модернизиранието на професионалните новинарски медии, включително чрез иновативни практики, които подобряват журналистическата работа, и като засилва ролята на местните медии за защита на демократичния дебат, по-специално в „новинарските пустини“. Съюзът следва също така да насърчава[...] мерки и да засилва сътрудничеството с цел борба с дезинформацията и подкрепя на цифровата и медийната грамотност на всички граждани, във всички възрастови групи, както и в уязвимите групи. [...] Подкрепата за новинарските медии следва да допринесе за насърчаването и защитата на регулаторните и признатите стандарти за саморегулиране, като по този начин се засилва ролята на професионалната журналистика и надеждното новинарско съдържание.

13а. Медиите в Съюза все по-често извършват трансгранична дейност и допринасят за функционирането на вътрешния пазар. Неотдавнашните инициативи на Съюза, по-специално Регламент (ЕС) 2024/1083 (Европейски законодателен акт за свободата на медиите), имат за цел да преодолеят пречките пред свободното предоставяне на медийни услуги и да повишат прозрачността, правната сигурност и лоялната конкуренция в целия Съюз. Целите на MEDIA+ следва да бъдат съгласувани с Директива 2010/13/ЕС и Регламент (ЕС) 2024/1083 и следва да поставят акцент върху независимостта и устойчивостта на медиите.

14. Демокрациите в Съюза са изправени пред все по-големи предизвикателства. Ситуацията с намаляващото доверие на гражданите в демократичните институции и процеси се влошава от дезинформацията, социалната поляризация и омразата, които оказват влияние върху изборните и други демократични процеси. За да се повиши устойчивостта на европейската демокрация е необходим подход, основан на правата на цялото общество.

15. Защитата и насърчаването на основните права допринасят за изграждането на по-демократичен Съюз. Недискриминацията и **равенството са** [...] основни принципи на Съюза, заложи в членове **8, 10 и 19** от ДФЕС и в членове **21 и 23** от Хартата, **и включени в член 2 от ДЕС**. Работата за изграждане на общество на равенство и недискриминация допринася за разкриването на потенциала на хората в тяхното многообразие и за културния, икономическия и социалния растеж. Тя способства също така за премахването на основни първопричини за **основаното на пола насилие** и насилието над уязвими групи, **което от своя страна [...]** представлява пряка атака срещу равенството. **Съответно [...]** програмата следва да насърчава действия за справяне с всички форми на дискриминация и нетърпимост, а именно пряката и непряката дискриминация, **както в реалния свят, така и в интернет. При това тя следва [...]** да обърне [...] внимание на специфичните форми на структурна и междусекторна дискриминация с оглед на **постигане на напредък в интегрирането на принципа на равенство и недискриминация и** подкрепа на съответните рамки на политиката на Съюза. **При прилагането на основните принципи на Съюза с** програмата следва да се подкрепят действия за предотвратяване и противодействие на **антисемитизъм и** всички форми на расизъм и ксенофобия [...], **включително, но не само, расизъм срещу чернокожите, расизъм срещу азиатците и омраза срещу мюсюлманите, нетърпимост към лица, принадлежащи към малцинства, включително ромите, и други форми на нетърпимост и дискриминация, както и речта на омразата. С програмата следва да се подкрепят и действия за предотвратяване и противодействие** на хомофобия, бифобия, трансфобия, интерфобия, нетърпимост и дискриминация, основана на полово самоопределяне. [...] ⁹ [...]

⁹ [...]

16. Правата на **зачитане на личния и семейния живот** [...] и на защита на личните данни, заложиени [...] **съответно** в член 7 от Хартата и в член 16 от ДФЕС и член 8 от Хартата, се прилагат чрез специален регламент¹⁰ и директива¹¹. Правната уредба на Съюза съдържа разпоредби, с които се гарантира ефективната защита на правото на защита на личните данни. С тези правни инструменти на националните надзорни органи по защита на данните се възлага да насърчават обществената информираност и разбиране **на** рисковете, правилата, предпазните мерки и правата по отношение на обработването на лични данни. Програмата следва да допринася за повишаване на информираността **и** [...] за провеждането на проучвания и други подходящи дейности в тази област. Като се има предвид важността на правото на защита на личните данни във времена на бързо развитие на технологиите, **това трябва да се осъществява, например,** [...] чрез националните надзорни органи по защита на данните.

16а. Децата са пълноправни носители на права, а защитата и утвърждаването на правата на детето, включително участието на децата, е основна цел на Европейския съюз. Член 3 от ДЕС изисква Съюзът, наред с другото, да насърчава защитата на правата на детето в съответствие с член 24 от Хартата и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето.

¹⁰ ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1–88.

¹¹ ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 89–131.

16б. Защитата и насърчаването на правата на хората с увреждания, както и пълноценното им участие в обществото, представляват една от основните цели на Европейския съюз, залегнали в член 10 от ДФЕС и член 26 от Хартата. Програмата следва също да допринесе за изпълнението на ангажиментите, поети от Съюза като страна по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (UNCRPD)¹², да насърчава, защитава и гарантира пълното и равностойно упражняване на всички основни права и свободи на човека от всички хора с увреждания.

17. Равенството между половете е основна **ценност** [...] и цел на Съюза и следва да бъде [...] **подкрепяно** по програмата. Въпреки многото постижения, все още са налице значителни предизвикателства, които изискват **допълнителна** [...] ангажираност **от страна на Съюза**. Това включва: полагане на усилия за премахване на **всички форми** на насилие, основано на пола, **включително домашното насилие, сексуалното насилие и кибернасилието; насърчаване** на най-високите здравни стандарти, включително по-специално на сексуалното и репродуктивното здраве **и права**; равно заплащане за равен труд и икономическото овластяване; [...] равновесие между професионалния и личния живот и [...] **равно разпределение на отговорностите за полагане на грижи между жените и мъжете**; равно **участие на пазара на труда**; [...] възможности за израстване в кариерата и **справедливи** условия на труд; [...] качествено, **достъпно** и приобщаващо образование; [...] политическо участие и равно представителство; [...] **ефективни** институционални механизми за упражняване на правата на жените; [...] активно противодействие на свързаните с пола стереотипи; и справяне с интерсекционалната дискриминация. **Програмата следва да подкрепя насърчаването на равенството между половете и интегрирането на принципа на равенство между половете, което е цел на Съюза във всички негови дейности.**

¹² ОВ L 23, 27.1.2010 г., стр. 35–36.

18. Насилието, основано на пола, и насилието над жени, деца, младежи и други изложени на риск групи, като например ЛГБТИК лица и лицата с увреждания, представляват сериозно нарушение на основните права и продължават да се наблюдават на цялата територия на Съюза, във всякакъв социален и икономически контекст.

Предотвратяването и справянето с такова насилие изисква устойчива подкрепа за организациите за защита на правата на жените, специализираните служби за жените и други организации, подкрепящи жертвите на насилие, които служат като екипи за реагиране на първа линия във всички държави членки и притежават специализирания експертен опит, необходим за справяне с първопричините и проявите на насилието, основано на пола, и други форми на насилие.

Насилието над жени и лица, принадлежащи към други изложени на риск групи, представлява нарушение на правата на човека и фронтална атака срещу равенството. Ето защо предотвратяването и противодействието на такова насилие са обществен императив. **Това** [...] допринася за преодоляването на тази дискриминация, както и за справяне с последиците от насилието, включително върху здравето. Същевременно осигуряването на общество без дискриминация ще способства и за премахването на първопричините за насилието над уязвими групи, тъй като те са неразривно свързани. Поради това програмата следва да е продължение на дългогодишните усилия на Съюза за [...] предотвратяване[...], реагиране[...] и противодействие[...] на насилието на всички равнища, **включително чрез превантивна работа с извършителите на насилие**, както и [...] за закрила[...] и подкрепа[...] на всички преки и косвени жертви [...] на насилие, като се доразвива постигнатото от петте последователни поколения на програмата и направлението „Дафне“¹³. Програмата следва да подкрепя постигането на целите на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени **и домашното насилие**, приета в Истанбул на 11 май 2011 г., [...] **и на Директива (ЕС) 2024/1385, както и** изпълнението на Препоръката на Комисията относно разработването и укрепването на интегрирани системи за закрила на детето във висшия интерес на детето¹⁴, която защитава децата от всякаква форма на насилие. **Тя следва също така да помогне** [...] и даде възможност[...]на Съюза да изпълни ангажимента, поет като [...] страна по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, която защитава хората с увреждания от всякаква форма на експлоатация, насилие и злоупотреба.

¹³ Три последователни поколения на програма „Дафне“ ([ОБ L 34, 9.2.2000 г., стр. 1](#); [ОБ L 143, 30.4.2004 г., стр. 1](#); [ОБ L 173, 3.7.2007 г., стр. 19–26](#)) и резултати от направлението „Дафне“ на програма „Права, равенство и гражданство“ ([ОБ L 354, 28.12.2013 г., стр. 62–72](#)) и на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ ([ОБ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1–20](#)).

¹⁴ C(2024) 2680 final ([ОБ L, 2024/1238, 14.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj>](#)).

19. В съответствие с достиженията на правото на Съюза в областта на равното третиране държавите членки създадоха независими органи за насърчаване на равното третиране („органи по въпросите на равенството“), които имат ключова роля в насърчаването на равенството и осигуряването на ефективното прилагане на законодателството в областта на равното третиране. С програмата следва **също** [...] да се подкрепя Европейската мрежа на органите за равно третиране (Equinet), съставена от националните органи по въпросите на равенството, както е предвидено в Директива (ЕС) 2024/1499 на Съвета¹⁵ и Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета¹⁶. **Това се дължи на факта**, [...] че Equinet е единственият субект, който осигурява **сътрудничество и насърчава изграждането на капацитет и** координацията на дейностите между органите по въпросите на равенството. Това е от ключово значение за ефективното прилагане на антидискриминационното законодателство на Съюза в държавите членки.
20. Гражданите в целия Съюз, много от които редовно или поне понякога пътуват, живеят, учат, работят или **полагат доброволчески труд** [...] в друга държава членка, следва да се чувстват способни да ползват и упражняват всички свои свързани с гражданството права и да имат вяра в равния достъп, пълната приложимост и защитата на техните права без каквато и да е дискриминация, независимо къде в Съюза се намират. Гражданите следва да са по-добре информирани за правата си, произтичащи от гражданството на Съюза, а именно правото им на свободно движение и пребиваване в Съюза, правото им да гласуват, когато пребивават в друга държава членка, правото им на петиция до Европейския парламент на всеки от официалните езици, правото им да внасят граждански инициативи и правото им да подават жалби до Европейския омбудсман срещу лошо администриране от страна на институциите.

¹⁵ Директива (ЕС) 2024/1499 на Съвета от 7 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране на лицата, независимо от тяхната раса или етнически произход, равното третиране на лицата по въпросите на заетостта и професиите, независимо от тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, равното третиране на жените и мъжете по въпросите на социалното осигуряване и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, и за изменение на директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО (ОВ L, 2024/1499, 29.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

¹⁶ Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране и равните възможности на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите и за изменение на директиви 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС (ОВ L, 2024/1500, 29.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

21. Насърчаването на гражданите да участват по-активно в демократичния процес на равнището на Съюза ще укрепи европейското гражданско общество и ще стимулира изграждането на европейска идентичност. Следователно е необходимо гражданското общество, **включително малките и местните организации на гражданското общество**, да получава подкрепа **и да бъде овластявано** за насърчаване и опазване на ценностите на Съюза и повишаване на информираността за тях и за допринасяне за ефективното упражняване на правата съгласно правото на Съюза. Когато гражданите на Съюза участват в неговия демократичен живот, те допринасят за превръщането на [...] представителната демокрация[...] в **реалност. Това е** принцип, на който се основава функционирането на Съюза и който представлява конкретен израз на демокрацията като ценност, заложен в член 2 от ДЕС.
22. За да се доближи Съюзът до своите граждани и да **се поощри** [...] демократичното участие, е необходим широк спектър от действия и координирани усилия. **Необходимо е да се насърчи разбирането на гражданите за процеса на създаване на политики, за да се насърчи по-доброто разбиране и осведоменост за** европейското гражданство и [...] идентичност. [...] **Също така е необходимо да** се поощрява[...] гражданското участие в действията на Съюза. Необходими са **дейности, насочени към** [...] паметта за миналото [...] и критично осмисляне на историческата памет на Европа, **като например повишаване на осведомеността за въздействието на авторитарните и тоталитарните режими, за да** се запознаят гражданите с [...] общата **европейска** история. **Такива дейности спомагат и** [...] за полагането на основите на общо бъдеще и споделени ценности. Освен това подкрепата **и овластяването** на организациите на гражданското общество на местно, регионално, национално и транснационално равнище в областите, обхванати от програмата, ще допринесе за увеличаване на ангажираността на гражданите в обществото и в крайна сметка за тяхното активно участие в демократичния живот на Съюза. Същевременно подкрепата за дейности **като побратимяването на градове и мрежите от градове**, чрез които се насърчават взаимното разбирателство, диалогът между културите, културното и езиковото многообразие, социалното приобщаване и уважението към другите, **подсилва** [...] усещането за принадлежност към Съюза и **чувството** за общо гражданство в рамките на европейска идентичност, на основата на споделено разбиране за нашите общи европейски ценности, култура, история и наследство.

23. Организациите на гражданското общество и други участници в гражданското пространство, като независимите органи за защита на правата на човека, органите по въпросите на равенството и омбудсманските[...]институции, имат жизненоважна роля за приноса към изпълнението на политиките, насърчаването на участието на хората, търсенето на отчетност от институциите и стимулирането на положителна промяна, **включително чрез застъпничество, стратегически съдебни спорове, провеждане на кампании, комуникация и други дейности по наблюдение.** Програмата следва да способства за осигуряването на достатъчно ресурси **за тези участници, като допринася за** [...] създаването на благоприятна среда **за** [...] тяхната независима, свободна, безопасна и ефективна работа, **както и да подкрепя процъфтяването на гражданското пространство.** За тази цел финансирането от Съюза следва да допълва усилията на национално равнище чрез подкрепа, защита, овластяване и изграждане на техния капацитет, както се подчертава в Резолюцията на Европейския парламент от 19 април 2018 г.¹⁷, както и в заключенията на Съвета от 10 март 2023 г.¹⁸ и 7 март 2025 г.¹⁹ Гражданското общество има важна роля и за ефективното прилагане на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета²⁰, като **насърчава** [...] култура на изразяване на мнение и благоприятна среда за лицата, сигнализиращи за нередности. **Освен това програмата следва да гарантира отворено, безопасно и благоприятстващо гражданско пространство, като предоставя подкрепа и защита на организациите на гражданското общество, включително подкрепа за действия, целящи предотвратяване и справяне със стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, при пълно взаимно допълване с програма „Правосъдие“.** Програмата следва също да подкрепя **структурирания и постоянен диалог с организациите на гражданското общество.**

¹⁷ 2018/2619(RSP) (ОВ С 390, 18.11.2019 г., стр. 117–119, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2019_390_R_0017)

¹⁸ ST-7388/23, Заключения на Съвета относно прилагането на Хартата на основните права на ЕС; Ролята на гражданското пространство в защитата и утвърждаването на основните права на човека в ЕС.

¹⁹ ST-6878/25, Заключения на Съвета относно прилагането на Хартата на основните права на ЕС: финансиране за насърчаване, защита и прилагане на основните права

²⁰ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>).

24. Съдът на Европейския съюз потвърди, че Съюзът е правна конструкция, почиваща на основополагащото схващане, че всяка държава членка споделя с всички останали държави членки – и признава, че те споделят с нея – посочените в член 2 от ДЕС общи ценности, на които се основава Съюзът²¹. Това схващане се основава на специфичните и съществени характеристики на правото на Съюза, включително неговата самостоятелност по отношение на правото на държавите членки и международното право. Това схващане предполага и обосновава съществуването на взаимно доверие между държавите членки относно признаването на тези ценности и следователно относно зачитането на правото на Съюза, чрез което те се прилагат. От това следва, че съблюдаването от дадена държава членка на ценностите, заложиени се в член 2 от ДЕС, е условие за ползването на всички права, произтичащи от прилагането на Договорите към тази държава членка. Съответно Съдът на Европейския съюз потвърди **като принцип**, че в областите, в които Съюзът е компетентен, той може да предприеме действия за осигуряване на зачитането на ценностите, заложиени в член 2 от ДЕС.
25. [...] Европейските общества са изправени пред предизвикателства, които засягат демокрациите, като н[...]адигане на екстремизъм и нетърпимост, дезинформация и чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство от страна на враждебни субекти.[...] **Поради** това е от решаващо значение да продължи активното формиране, защита, утвърждаване, прилагане и споделяне сред гражданите и народите на ценностите на Съюза, като зачитането на основните права, равенството, **включително равенството между половете**, и демокрацията, **както и на структурирания диалог с гражданското общество**, така че тези ценности да останат в сърцевината на проекта за Съюза. Влошаването на тяхната защита в която и да е държава членка може да има вредни последици за Съюза като цяло. Ето защо е от решаващо значение тази програма да допринася за защитата на ценностите на Съюза, включително зачитането на основните права, равенството, [...] демокрацията и **принципите на правовата държава**.

²¹ Това произтича непосредствено от Становище 2/13, EU:C:2014:2454, точка 168.

26. **Налице са** [...] рискове, свързани с природни опасности, климатични и екологични катастрофи, извънредни здравни ситуации, технологични аварии, променящи се заплахи за сигурността и други дестабилизиращи фактори. [...] **Ето защо** е от съществено значение да се повиши способността на Съюза и на държавите членки за предвиждане, подготовка и реагиране на кризи. Затова с програмата следва да се подкрепя образованието и ангажираността на гражданите по отношение на подготвеността за кризи, **включително в културните и творческите сектори**, като по този начин се повишава устойчивостта на обществото.
27. **С оглед на изложеното по-горе** [...] **програмата** следва [...] да подкрепя действия **за** [...] опазване [...] и укрепване [...] на демокрацията в Съюза, **включително демократичните инициативи на местно равнище и изграждането на общности**. **Това може да се постигне чрез** укрепване на общественото доверие в демокрацията и демократичните институции, повишаване на демократичната подготвеност и устойчивост **и насърчаване** [...] на ангажираността [...] **и** участието на гражданите. **Програмата следва също да утвърждава** [...] **историческата памет на Европа** и осъзнаването на общата история и ценности [...] **и да насърчава** гражданите [...] **да** упражняват [...] своите права, включително изборните права, при пълно зачитане на правомощията на държавите членки в организирането на избори. **Освен това програмата** [...] следва да **насърчава** [...] критичното мислене, гражданското участие и демокрацията чрез образование през целия живот, така че всички граждани да **развиват** [...] уменията за **по-добро** разпознаване на чуждестранното манипулиране [...] на информация и вмешателство, както и дезинформацията.
- 27a. Програмата следва да дава възможност за широко участие на организации.**
Следва да се вземат предвид специфичните особености на най-отдалечените региони, посочени в член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

27б. Програмата следва да се изпълнява по достъпен за ползвателите начин, включително чрез удобна процедура за кандидатстване и докладване. Особено внимание следва да се обърне на достъпността на програмата за организациите, включително организациите на гражданското общество на местно, регионално, национално и транснационално равнище, както и на капацитета на бенефициерите. Когато се разглежда достъпността на програмата за организациите, следва да се обърне внимание на предоставянето на финансова подкрепа на трети страни, както е посочено в член 207 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 („преразпределяне на безвъзмездни средства“), когато е целесъобразно.

27в. Въздействието, качеството и съответствието следва да представляват ключови критерии за оценка при подбора на проектите по програмата.

28. Чрез **програмата** следва да **се насърчават** [...] полезните взаимодействия и допълняемостта с „Глобална Европа“, тъй като [...] **това** ще допринесе за развитието на международните културни отношения на Съюза и **ще способства за постигането** на целите на външната дейност на Съюза чрез сътрудничество в областта на културата.
29. С програмата следва също да се подкрепя финансирането на техническа и организационна подкрепа за изпълнението на Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета²², като по този начин се засилва упражняването от страна на гражданите на правото да предлагат и подкрепят европейски граждански инициативи. Заедно с другите права, установени в член 24 от ДФЕС, това право гарантира прякото участие на гражданите в демократичния живот на Съюза.
30. [За да се осигури съгласуваност, бюджетната гаранция и финансовите инструменти по програмата, включително когато са съчетани с други форми на безвъзмездна подкрепа при операции за смесено финансиране, следва да се изпълняват в съответствие с приложимите правила на инструмента InvestEU на Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК) чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента InvestEU на ЕФК.]

²² Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно европейската гражданска инициатива (ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj>).

31. [Когато подкрепата от **Съюза** по програмата трябва да бъде предоставена под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, необходимо е тази подкрепа да се предоставя изключително чрез инструмента InvestEU на ЕФК в съответствие с приложимите правила на този инструмент.]
32. Комисията следва **да може** да разделя бюджетните задължения на годишни вноски. В такъв случай по време на изпълнението на програмата Комисията следва да определя годишните вноски, като взема предвид постигнатия напредък по изпълнението на действията, за които се получава финансова помощ, прогнозните им нужди и наличния бюджет.
33. За програмата се прилага Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета²³. В него са определени правилата за изготвянето и изпълнението на общия бюджет на Съюза, включително правилата за безвъзмездните средства, наградите, нефинансовите дарения, поръчките, непрякото изпълнение, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции.

33а. Съгласно член 6, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при съставянето и изпълнението на бюджета трябва да се спазват разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092. Освен това в съответствие с член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при изпълнението на бюджета държавите членки и Комисията гарантират спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз в съответствие с член 51 от Хартата и зачитат ценностите на Съюза, залегнали в член 2 от ДЕС, които са от значение за изпълнението на бюджета.

²³ Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

34. В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁴, Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета²⁵, Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета²⁶ и Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета²⁷ финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. В съответствие по-специално с регламенти (ЕС, Евратом) № 883/2013 и (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измамите и другите незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета²⁸. В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, следва да оказват пълно сътрудничество при защитата на финансовите интереси на Съюза, да предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата и да гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

²⁴ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁵ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁶ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²⁷ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

²⁸ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

Третите държави, участващи в програмата, трябва да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.

35. [Програмата трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението], с който се установяват правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета, включително правилата за осигуряване на еднакво прилагане на принципа за ненанасяне на значителни вреди и принципа за равенство между половете, посочени съответно в член 33, параграф 2, букви г) и е) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, правилата за мониторинга и докладването относно изпълнението на програмите и дейностите на Съюза, правилата за създаване на портал на Съюза за финансиране, правилата за оценка на програмите, както и други хоризонтални разпоредби, приложими за всички програми на Съюза, например тези относно информацията, комуникацията и видимостта, като се вземат предвид обхватът и характерът на дейностите и приоритетите.]

35а. Програмата следва също да насърчава междусекторното сътрудничество и полезните взаимодействия между културата, медиите и гражданското общество. Междусекторните и хоризонталните дейности са насочени към общите предизвикателства, включително произтичащите от използването на ИИ. В епохата на изкуствения интелект човешката креативност остава незаменима. В този контекст следва да се насърчава етичното, устойчиво и отговорно използване на иновативни инструменти и технологии за съдържание, по-специално изкуствен интелект, например чрез насърчаване на защитата и оползотворяването на културните и творческите данни, при пълно зачитане на правата върху интелектуалната собственост.

35б. Програмата следва да подкрепя използването на цифрови технологии в секторите на културата и творчеството, включително разработването на аудио-визуални и медийни платформи и технологии, насърчаващи културното и езиковото многообразие и демокрацията, при пълно взаимно допълване с Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК).

36. Програмата следва също да подкрепя с подходящи ресурси ролята и работата на [...] бюрата „АгораЕС“. [...] [...] Участващите държави следва да могат да избират най-подходящия начин за управление на тези бюра. Бюрата „АгораЕС“ следва да популяризират програмата, да предоставят съответната информация за различните видове финансова подкрепа, налична в рамките на политиката на Съюза, и да подпомагат операторите при кандидатстването за подкрепа по програмата. За тази цел бюрата „АгораЕС“ следва да подкрепят потенциалните бенефициери по отношение на аспектите, свързани с процедурата за кандидатстване, разпространението на лесна за използване информация и на резултатите от програмата, запитванията към партньорите, обучението и формалностите. Освен това бюрата „АгораЕС“ следва да стимулират трансграничното сътрудничество и обмена на добри практики в секторите, обхванати от програмата. Бюрата „АгораЕС“ следва да допринасят[...] за видимостта и разпространението на резултатите от програмата в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [относно изпълнението]²⁹. [...] Бюрата „АгораЕС“ следва да изпълняват функциите си независимо и без намеса от страна на публичните органи в процеса на вземане на решения, и не трябва да носят никаква отговорност по отношение на управлението на програмата³⁰.

²⁹ С Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [относно изпълнението] се установяват правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнение на бюджета, включително правилата, приложими за всички програми на Съюза по отношение на задълженията за информация, комуникация и видимост, включително задълженията за бенефициерите и партньорите по изпълнението.

³⁰ [...]

36а. Програмата следва да бъде отворена за участие на трети държави, когато това е в интерес на Съюза. За тази цел Съюзът може да позволи пълно или частично асоцииране към Програмата на трети държави към съставните действия на Програмата, когато са в сила съответните международни споразумения с тази държава и в съответствие с определените в тях условия. Третите държави следва да включват и категорията на европейските микродържави (Княжество Андора, Княжество Монако, Република Сан Марино и града държава Ватикан). При асоциирането към програмата следва да се спазва справедлив баланс от вноски и ползи за третата държава и да се гарантира защитата на финансовите интереси и интересите в сферата на сигурността на Съюза. При вземането на решение относно участието на трети държави трябва да се спазват съответните прерогативи на Европейския парламент, Съвета и Комисията съгласно член 218 от ДФЕС.

37. В съответствие с член 85, параграф 1 от Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета³¹ лица и субекти, установени в отвъдморски страни и територии, имат право да получават финансиране при спазване на правилата и целите на програмата и евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната отвъдморска страна или територия.

³¹ Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета от 5 октомври 2021 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз, включително отношенията между Европейския съюз, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна (Решение за отвъдморското асоцииране, включително Гренландия) (ОВ L 355, 7.10.2021 г., стр. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

38. [...] Участието на трети държави в специфичната цел „Аудио-визия“ изисква определено равнище на реципрочност и нормативна хармонизация. По тази причина при сключването на съответните споразумения [...] следва да се вземат предвид състоянието на пазарите им в аудио-визуалния сектор, близостта на нормативните им уредби до достиженията на правото на Съюза в областта на аудио-визуалните медии, по-специално Директива 2010/13/ЕС, както и достъпността на техните схеми за подкрепа. Това е от особено значение по отношение на [...] други европейски държави, за чиито аудио-визуални произведения се прилагат благоприятните разпоредби на Директива 2010/13/ЕС за насърчаване на европейските произведения, по-специално системата на квоти. Що се отнася до присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални държави кандидатки, изискването за привеждане на националните им законодателства в съответствие с Директива 2010/13/ЕС [...] може да бъде ефективен стимул за ускоряване на работата им по цялостното привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС [...].

38а. За да се гарантират еднакви условия за изпълнението на програмата чрез работни програми, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията.

39. Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради транснационалния характер на предизвикателствата могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
40. С настоящия регламент се създава програмата [за периода 2028 – 2034 г.], която е приемник на програмите, създадени с регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818 за периода 2021 – 2027 г. Поради това регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818 следва да бъдат отменени,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава програма „АгораЕС“ („програмата“) и се определят целите на програмата, нейният бюджет за периода [2028 – 2034 г.], формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на това финансиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се **прилагат** следните определения [...]:

„процедура за възлагане, предоставяне или присъждане“ означава процедура за възлагане, предоставяне или присъждане съгласно определението в член 2, точка 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, както и процедури за възлагане на изпълнението и предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти, за предоставяне на бюджетната гаранция или за предоставяне на подкрепа по бюджетната гаранция.

„сектори на културата и творчеството“ означава всички сектори:

- а) чиито дейности, много от които имат потенциал за създаване на иновации и работни места, по-специално чрез правата върху интелектуалната собственост:**
- i) се основават на културни ценности и художествени и други индивидуални или колективни творчески форми на изразяване; и**
 - ii) включват разработването, създаването, продуцирането, разпространението и съхраняването на стоки и услуги, които представляват културни, художествени или други творчески форми на изразяване, както и свързани с тях функции, като образование или управление;**
- б) независимо:**
- i) дали дейностите в тези сектори са пазарно ориентирани, или не;**
 - ii) от вида организация, която осъществява тези дейности; и**
 - iii) от начина на финансиране на тази организация;**

тези сектори включват наред с другото архитектура, архиви, библиотеки и музеи, художествени занаяти, аудио-визуална дейност (включително филми, телевизия, видеоигри и мултимедия), материално и нематериално културно наследство, дизайн (включително моден дизайн), фестивали, музика, литература, сценични изкуства, издателска дейност (книги и печатна преса), радио и изобразително изкуство.

Член 3

Цели на програмата

1. Общите цели на програмата са **защита, опазване, развитие и** утвърждаване на културното и езиковото многообразие и наследство, повишаване на конкурентоспособността **и устойчивите иновации** в секторите на културата и творчеството, по-специално [...] медийните и аудио-визуалните сектори [...], с цел опазване **и засилване** на творческата и медийната свобода и защита и насърчаване на равенството, **включително равенство между половете**, активното гражданство, правата и ценностите, заложи в Договорите и в Хартата, като по този начин се засилват демократичното участие и устойчивостта на обществото.
2. В рамките на общите цели, определени в параграф 1, програмата има следните направления, по които се реализират следните специфични цели:
 - а) направление „Творческа Европа – Култура“:
 - i. да се допринася за трансграничното културно **и художествено** творчество[...] **и** сътрудничество, **мобилността**, участието, **достъпа** и достъпността, **както и** [...] трансграничното разпространение на разнообразни културни произведения, **както и да се развиват тези аспекти**, като същевременно се укрепва социалното, икономическото и международното измерение на секторите на културата и творчеството, **които не са обхванати от член 3, параграф 2, буква б)** (специфична цел „Култура“);
 - б) направление MEDIA+:
 - i. да се допринася за културното **и езиковото** многообразие и конкурентоспособността на аудио-визуалния **сектор и сектора** за видеоигри[...], по-специално чрез насърчаване на създаването, **популяризирането** и трансграничното разпространение на европейски **произведения и** съдържание и достъпа на гражданите **до тях** (специфична цел „Аудио-визия“);
 - ii. да се допринася за свободна, жизнеспособна, **плюралистична** и разнообразна информационна екосистема в Съюза, по-специално чрез подкрепа **и защита** на свободата и независимостта на журналистиката и на новинарските медии, подобряване на достъпа на гражданите до достоверна **и надеждна** информация, [...]борба с дезинформацията **и насърчаване на медийната грамотност** (специфична цел „Новини“);

- в) **с оглед на утвърждаването и защитата на ценностите на Съюза** направлението „Демокрация, граждани, равенство, права и ценности“ (CERV +):
- i. да се допринася за защитата и утвърждаването на основните права, равенството, **включително равенството между половете**, [...]недискриминацията и залегналите в Договорите **и в Хартата** [...] права на гражданите на Съюза, **включително правото на свободно движение**, както и **за** овластяването на гражданското общество (специфична цел „Права, равенство, граждани и гражданско общество“);
 - ii. да се допринася за **предотвратяването и** борбата срещу основаното на пола насилие и насилието над деца и други групи, изложени на риск от такова насилие (специфична цел „Дафне“);
 - iii. да се допринася за засилване на демократичното участие и за отстояването на принципите на правовата държава (специфична цел „Демократично участие и правова държава“).
3. За да се постигне максимален ефект и да се засилят полезните взаимодействия между различните направления, посочени в параграф 2, програмата подкрепя междусекторни и хоризонтални дейности, чрез които се допринася за постигането на общата цел, посочена в параграф 1, по-специално чрез развиване на полезни взаимодействия между културната, медийната и гражданската сфера и насърчаване на междусекторното сътрудничество и междусекторните иновации.

ГЛАВА II

Направление „Творческа Европа – Култура“

Член 4

Култура

В рамките на направление „Творческа Европа – Култура“ специфичната цел „Култура“ [...] поставя акцент върху:

- а) насърчаването на трансграничното творчество, сътрудничество и обмен в различни формати, включително чрез **проекти за сътрудничество и партньорства между организации от всякакъв мащаб**, чрез мобилност на творци и специалисти в областта на културата и творчеството[...] **и** творчески резиденции [...];
- б) подобряването на достъпа и участието на всички, по-специално на младите хора, в културата, **изкуствата** и културното наследство и укрепването на устойчивостта на обществото и социалното сближаване, по-специално на справедливостта между поколенията, равенството и многообразието **наред с другото чрез образование** и ангажираност **в областта на културата**;
- в) оказване на подкрепа за разпространението, дистрибуцията, популяризирането, [...] видимостта **и откриваемостта** на разнообразно европейско културно **и творческо** съдържание чрез различни канали в Съюза и на международно равнище, включително чрез европейски платформи за изгряващите творци, подкрепа за субекти, насочени към [...] обучението[...] и популяризирането [...] на **изгряващи творци или** млади творци, награди, с които се насърчават артистичният талант и високите постижения, инициативи за турнета, **изложби**, фестивали и писмени преводи;

- г) укрепване на капацитета и уменията в секторите на културата и творчеството **от направление „Творческа Европа – Култура“** с цел стимулиране на иновациите и конкурентоспособността и ориентиране в екологичния и цифровия преход, включително чрез оказване на подкрепа за мрежи от културни и творчески организации, **развитие на таланти**, обучение и дейности за партньорско обучение;
- д) насърчаване на разработването на културни политики чрез сътрудничество и обмен на добри практики **и знания** на равнището на Съюза[...] и подобряване на базата от факти чрез по-добро събиране на данни, анализ[...] и пилотни действия **и чрез подкрепа за капацитета за анализ на пазара**;
- е) постигане на напредък в международните културни отношения на Съюза **чрез културно сътрудничество, което допринася за постигането на целите в областта на културата и външната дейност** [...];
- ж) оказване на подкрепа за изпълнението на решения № 445/2014/ЕС³² и № 1194/2011/ЕС³³ на Европейския парламент и на Съвета.

Специфичната цел „Култура“ се изпълнява при пълно зачитане [...] **на творческата свобода и разнообразието на формите на културно и езиково изразяване, и като се съхранява и популяризира присъщата стойност на културата.** [...] **Тя също** допринася за подобряване на условията на труд на творците и специалистите в областта на културата и творчеството.

³² Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за установяване на действие на Съюза „Европейски столици на културата“ за годините 2020 – 2033 и за отмяна на Решение № 1622/2006/ЕО (ОВ L 132, 3.5.2014 г., стр. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

³³ Решение № 1194/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за предприемане на действие от страна на Европейския съюз за Знака за европейско наследство (ОВ L 303, 22.11.2011 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj>).

ГЛАВА III

Направление MEDIA+

Член 5

Аудио-визия

В рамките на направление MEDIA+ специфичната цел „Аудио-визия“ е насочена към:

- а) оказване на подкрепа за създаването на европейски аудио-визуални произведения в различни формати и жанрове, **предимно независими продукции и копродукции**, които имат потенциал да достигнат до разнообразна аудитория отвъд границите;
- б) стимулиране на трансграничното разпространение, **кино- и онлайн** дистрибуцията, изтъкването, **откриваемостта, популяризирането, достъпността, езиковото многообразие** и видимостта на европейските аудио-визуални произведения във всички формати в Съюза и в международен план, включително чрез координиране на стратегиите за разпространение, маркетинга и инструментите за популяризиране, **както и субтитрирането и дублажа**;
- в) привличане на аудитория за европейските аудио-визуални произведения, включително чрез мрежа от европейски кина, фестивали и кампании за достигане до обществеността **и филмова грамотност**, като се обръща специално внимание на младите европейци и на недостатъчно обхванатите **райони** [...];
- г) оказване на подкрепа за разработването и създаването на прототипи на европейски видеоигри и потапящо съдържание, включително чрез допитване до участниците на пазара, популяризиране и откриваемост, ориентирани към аудиторията стратегии, както и разпространение чрез всички платформи;
- д) подобряване на развитието на **умения и таланти** **и изграждане на капацитет, особено в отговор на творчески, пазарни и технологични промени**;

- да) улесняване** [...] на достъпа до финансиране, **като се обръща специално внимание на малките и средните предприятия (МСП)**³⁴, обмена между предприятия и изграждането на мрежи, **внедряването**, приемането **и прилагането** на иновативни инструменти и бизнес модели и стратегии за използване на интелектуалната собственост между медиите [...];
- е) стимулиране на диалога по политиката, обмена на най-добри практики, събирането и анализа на данни, включително плащането на вноската за членство на Съюза в Европейската аудио-визуална обсерватория;
- ж) оказване на принос за прилагането на Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета³⁵.

При изпълнението на специфичната цел „Аудио-визия“ се вземат предвид особеностите на различните държави, по-специално по отношение на създаването и разпространението на съдържание, достъпа до съдържание, размера и особеностите на техните пазари и тяхното културно и езиково многообразие, по начин, който разширява участието на държави с различен аудио-визуален капацитет и засилва сътрудничеството между тези държави, като по този начин допринася за по-равнопоставени условия на конкуренция.

Специфична цел „Аудио-визия“ се изпълнява при пълно зачитане на творческата свобода.
[...]

³⁴ **Понятието „малки и средни предприятия (МСП)“ следва да се разбира съгласно определението в Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).**

³⁵ Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>).

Член 6

Новини

В рамките на направление MEDIA+ специфичната цел „Новини“ е насочена към:

- а) защитаване на новинарските медии и журналистите, особено когато са обект на заплахи, наблюдаване, оценяване и реагиране на рисковете за свободата и плурализма на медиите на вътрешния пазар, и насърчаване на журналистическите и редакционните стандарти;
- б) подобряване на производството, разпространението, потреблението **и архивирането** на професионално журналистическо съдържание, [...] разследваща журналистика **и подкрепа за регионалните и** [...] местните новинарски **организации** [...] и работещите в обществен интерес медии;
- в) оказване на подкрепа за цифровата трансформация на новините, **като се обръща специално внимание на малките и средните предприятия, както и на регионалните и местните новинарски организации**, иновативните практики, новите модели на производство, разпространение и бизнес, улесняване на достъпа до финансиране и насърчаване на трансграничните дейности и преквалификацията и повишаването на квалификацията на специалистите в новинарските медии;
- г) засилване на сътрудничеството и насърчаване на мерки, **които са** насочени [...] **към** [...] наблюдение [...] и защита [...] на информационното пространство онлайн, включително **чрез предотвратяване, откриване, анализиране** и противодействие на случаи на дезинформация и чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство, като по този начин [...] **се укрепва демократичната** устойчивост в целия Съюз;
- д) насърчаване на дейности за цифрова и медийна грамотност, за да се даде възможност на **всички** граждани [...] **от всички възрастови групи** да използват и развиват [...] критично **мислене и критично** разбиране на информационната екосистема, **като се вземат предвид, наред с другото, използването и въздействието на изкуствения интелект**;
- е) засилване на диалога по политиката, събирането и анализа на данни и разработването на общи стандарти, включително чрез подкрепа за работата на Европейския съвет за медийни услуги.

Специфична цел „Новини“ се изпълнява при пълно зачитане на редакционната независимост на медиите и професионалните стандарти.

Глава IV

Направление CERV+

Член 7

Права, равенство, граждани и гражданско общество

В рамките на направление CERV+ специфичната цел „Права, равенство, граждани и гражданско общество“ е насочена към:

- а) насърчаване на равенството, [...] предотвратяване и борба с дискриминацията, основана на пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст, сексуална ориентация **или полова идентичност** и всички форми на расизъм и нетърпимост, **включително множествена и интерсекционална дискриминация, и насърчаване на интегрирането на принципа на равенство, като се зачита принципът на недискриминация, предвиден в член 21 от Хартата;**
- б) насърчаване на равенството между половете, интегрирането на принципа на равенство между половете, **равновесието между професионалния и личния живот** и [...] овластяването **на всички жени и момичета, както и** защита и насърчаване на пълноценното упражняване от жените на техните права;
- в) насърчаване на достъпността и защита и насърчаване на правата на хората с увреждания, **включително чрез** подкрепа за прилагането [...] **от Съюза** на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания;
- г) защита и насърчаване на правата на детето;
- д) защита и насърчаване на свободата на изразяване на мнение, правото на неприкосновеност на личния живот, защитата на личните данни, както и правата в цифровото пространство;

- е) създаване на благоприятни условия за развитието на изпълнено с енергия гражданско пространство чрез изграждане на капацитет и предоставяне на финансова подкрепа на организации на гражданското общество, защитници на правата на човека и други съответни участници, които активно работят на всички равнища за защита, насърчаване и повишаване на информираността на гражданите относно правата, заложи в Договора, насърчаване на демократичната устойчивост на ЕС, недискриминацията и равенството и в по-широк смисъл ценностите на Съюза, като зачитането на основните права, принципите на правовата държава, демокрацията, и за защита и насърчаване на зачитането на Хартата.

Член 8

„Дафне“

В рамките на направление CERV+ специфичната цел „Дафне“ е насочена към:

- а) предотвратяване, **повишаване на осведомеността**, реагиране и противодействие на всички равнища на всички форми на основано на пола насилие срещу жени и момичета[...] **и** домашно насилие; [...]

- aa) предотвратяване, повишаване на осведомеността, реагиране и противодействие на всички равнища на всички форми на** насилие срещу деца, младежи и възрастни хора, ЛГБТИК лица, хора с увреждания и други изложени на риск групи;
- б) оказване на закрила и подкрепа на всички преки и непреки жертви на насилие [...], както е посочено в букви **а) и aa)**;

[...] **по този начин** подкрепяне на постигането на целите за **предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие в Съюза, посочени в Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие в Съюза (Истанбулската конвенция) и Директива (ЕС) 2024/1385, и целите за защита на децата от сексуална експлоатация, определени в Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата от сексуална експлоатация и сексуално насилие (Конвенцията от Лансароте).**

Член 9

Демократично участие и правова държава

В рамките на направление CERV+ специфичната цел „Демократично участие и правова държава“ на програмата е насочена към:

- а) оказване на защита и насърчаване на правата, произтичащи от гражданството на Съюза, както и на участието и ангажираността на гражданите **и гражданското общество** в демократичния и гражданския живот на Съюза, **включително чрез демократичен диалог и демокрация на участието**, и оказване на подкрепа за общества, които се характеризират с откритост, устойчивост, зачитане на правата и равнопоставеност и са основани на принципите на правовата държава;
- б) оказване на подкрепа за свободни, справедливи, устойчиви, достъпни, **прозрачни** и приобщаващи изборни и демократични процеси **на местно, регионално и национално равнище и на равнището на Съюза**;
- в) насърчаване на гражданското самосъзнание и по-доброто разбиране на Съюза, неговата обща история, памет и многообразие с цел да се насърчат взаимното разбирателство, търпимостта **и социалното сближаване**.

ГЛАВА V

Междусекторни и хоризонтални приоритети и дейности

Член 10

В рамките на общите цели, определени в член 3, с програмата се подкрепят следните междусекторни и хоризонтални приоритети и дейности:

- а) междусекторно сътрудничество и иновации в областта на културата, медиите и гражданското общество, както и защита на почтеността на публичния дискурс, като по този начин се укрепват **доверието**, демократичната устойчивост, готовността на обществото и културната и гражданската ангажираност;
- б) [...] **етично**, отговорно, **устойчиво и основано на правата** използване на иновативните инструменти и технологии за съдържание, по-специално на изкуствения интелект, както и развитие на умения и капацитет чрез междусекторни подходи;
- в) действия за разработване, прилагане и мониторинг на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на културата, медиите и гражданското общество, включително, когато е приложимо, чрез сътрудничество между националните органи и заинтересованите страни[...];

ва) създаване и дейности с подходящи ресурси на бюра „АгораЕС“, отговарящи за популяризирането на програмата, предоставянето на информация, безпристрастни насоки и помощ на потенциалните бенефициери, допринасянето за популяризирането и разпространението на резултатите от програмата и стимулирането на трансграничното сътрудничество;

- г) в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението], популяризиране на програмата и на възможностите за финансиране по нея, включително чрез [...] бюра „АгораЕС“, като по този начин се достига до по-широки кръгове от обществеността и се засилва видимостта и разпространението на резултатите от програмата;

Финансирането на междусекторните и хоризонталните приоритети и дейности се определя от тяхното естество и обхват. **Това не засяга или не оказва неблагоприятно въздействие върху автономността на отделните направления на програмата, техните приоритети и дейностите, финансирани по тях.**

ГЛАВА VI

Финансови разпоредби

[Член 11

Бюджет

1. Индикативният финансов пакет за изпълнението на програмата за периода 2028 – 2034 г. е в размер на 8 582 000 000 EUR по текущи цени.
2. Бюджетните задължения за дейности, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.
3. В бюджета на Съюза за периода след 2034 г. могат да се впишат бюджетни кредити за покриване на необходимите разходи и за осъществяване на управлението на действията, които не са приключени до края на програмата.
4. Финансовият пакет, посочен в параграф 1 от настоящия член, и сумите на допълнителните ресурси, посочени в член 12, могат да се използват и за техническа и административна помощ за изпълнението на програмата, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, корпоративни информационни системи и платформи, информационни и комуникационни дейности, включително институционална комуникация относно политическите приоритети на Съюза, и всяка друга техническа и административна помощ или свързани с персонала разходи, направени от Комисията за управлението на програмата.]

Член 12

Допълнителни ресурси

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни могат да правят допълнителни финансови или нефинансови вноски за програмата. Допълнителните финансови вноски представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.
2. Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат предоставени за програмата. Комисията изпълнява тези ресурси пряко или непряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а) или в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Те са в допълнение към сумата, посочена в член 11, параграф 1 от настоящия регламент. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за допълнителни суми, предоставени по този начин за програмата, съответните суми, за които не са поети задължения, могат по искане на съответната държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници или към техните приемници.

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. Програмата се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми на Съюза. За действие, за което е предоставено финансиране от Съюза от друга програма, може да бъде предоставено и финансиране по настоящата програма. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответната вноска или единен набор от правила може да се прилага за всички вноски и може да бъде сключено единно правно задължение. Ако всички вноски на Съюза се предоставят въз основа на допустим разход, кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не надвишава общите допустими разходи за действието и може да бъде изчислена пропорционално в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепа.
2. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане по програмата може да се провеждат съвместно при пряко или непряко управление с държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни („партньори в съвместна процедура за възлагане, предоставяне или присъждане“), при условие че се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. Тези процедури са предмет на единен набор от правила и водят до сключването на единни правни задължения. За тази цел партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да предоставят ресурси за програмата в съответствие с член 12 от настоящия регламент или на партньорите може да бъде възложено изпълнението на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, когато това е приложимо в съответствие с член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. При съвместни процедури за възлагане, предоставяне или присъждане представители на партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да бъдат и членове на комисията за оценка по член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Трети държави, асоциирани към програмата

1. Програмата може да бъде отворена за участие на следните трети държави чрез пълно или частично асоцииране в съответствие с целите, определени в член 3 [...] и приложими за:
 - а) членки на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членки на Европейското икономическо пространство – **в съответствие с условията, определени в Споразумението за Европейското икономическо пространство**, както и европейските микродържави (**Андора, Монако, Сан Марино и града държава Ватикан**) – **в съответствие с условията, определени в съответните споразумения**;
 - б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и държави потенциални кандидатки – **в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения, протоколи и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави**;
 - в) държави в рамките на европейската политика за съседство – **в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения, протоколи и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави**;
 - г) други трети държави **в съответствие с условията, определени в специално международно споразумение относно участието на третата държава в програми на Съюза**.

2. [...] [...] Споразуменията за участие в програмата [...], **посочени в параграф 1**:

- а) гарантират справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третата държава, участваща в програмата;
- б) определят условията за участие в програмата на Съюза, включително изчисляването на финансовите вноски, състоящи се от оперативна вноска и такса за участие, за дадена програма и общите административни разходи по нея;
- в) не предоставят на третата държава правомощия за вземане на решения в рамките на програмата;
- г) гарантират правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси;
- д) когато е приложимо, гарантират защитата на интересите на Съюза в областта на сигурността и обществения ред.

3. За целите на **параграф 2**, буква г) третата държава предоставя необходимите права и достъп, изисквани съгласно Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013, и гарантира, че [...] решенията, с които се налага парично задължение **за субекти, различни от държавите, по смисъла** [...] на член 299 от ДФЕС, както и решенията и определенията на Съда на Европейския съюз, подлежат на изпълнение.

4. В [...] **съответните** споразумения, с които се предоставя участие в специфичната цел „Аудио-визия“, посочена в член 3, се взема предвид състоянието на пазара в аудио-визуалния сектор в съответната държава, включително близостта на нейната нормативна уредба до достиженията на правото на Съюза в областта на аудио-визуалните медии, и достъпността до нейните равностойни схеми за подкрепа, по-специално по отношение на други европейски държави. Споразуменията, сключени с държавите, посочени в параграф 1, буква б), съдържат разпоредби, с които се изисква националното законодателство на тези държави да съответства на Директива 2010/13/ЕС като условие за предоставяне на участие по специфичната цел „Аудио-визия“.

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при пряко управление или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от същия регламент.
2. Финансирането от Съюза може да се предоставя под всякаква форма в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, по-специално безвъзмездни средства, награди, поръчки и нефинансови дарения.
3. [Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, тя се предоставя изключително чрез инструмента InvestEU на ЕФК и се изпълнява в съответствие с приложимите правила на инструмента InvestEU на ЕФК, чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента InvestEU на ЕФК.]
4. [Подкрепата от Съюза под формата на бюджетна гаранция се предоставя до максималния размер на бюджетната гаранция, определена с Регламента за ЕФК.]
5. [Когато програмата използва инструмента InvestEU на ЕФК, тя осигурява провизирането за бюджетната гаранция и финансирането за финансовите инструменти, включително когато са съчетани с безвъзмездна подкрепа под формата на операция за смесено финансиране.]
6. Когато финансирането от Съюза се предоставя под формата на безвъзмездни средства, то се предоставя като финансиране, което не е свързано с разходите, или, когато е необходимо, опростени варианти за разходите в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Финансирането може да бъде предоставено под формата на възстановяване на действително направените допустими разходи само когато целите на дадено действие не могат да бъдат постигнати по друг начин.

- 7.** За целите на член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 комисията за оценка може да бъде съставена частично или изцяло от независими външни експерти.
- 8.** За субектите, кандидатстващи за финансиране по направление „Творческа Европа – Култура“, които са получили над 50 % от своите годишни приходи от публични източници през последните две години, се счита, че разполагат с необходимия финансов, професионален и административен капацитет за изпълнение на дейностите по програмата. От тях не се изисква да предоставят допълнителни документи, за да докажат такъв капацитет.

Член 16

Допустимост

1. Критериите за допустимост се определят, за да се подпомогне постигането на целите, определени в член 3, в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и се прилагат за всички процедури за възлагане, предоставяне или присъждане по програмата.
2. В процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане при пряко и непряко управление един или повече от следните правни субекти могат да отговарят на условията за предоставяне или получаване на подкрепа от Съюза:
 - а) субекти, установени в държава членка [...] **или в отвъдморска страна или територия, свързана с тази държава членка;**
 - б) субекти, установени в [...] [...] трета държава, **асоциирана към програмата;**
 - в) международни организации;
 - г) **по изключение** други субекти, установени в [...] трети държави, **които не са асоциирани към програмата,** когато [...] **подкрепата** за такива субекти е **строго необходима за постигане на целите на дадено [...] действие, [...]** допринася за постигането на целите, определени в член 3, **и е в интерес на Съюза.**

3. В допълнение към член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 [...] **асоциираните към програмата** трети държави, посочени в член 14, параграф 1 от настоящия регламент, когато е подходящо, могат да участват във всички механизми за възлагане на поръчки, посочени в член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и да се възползват от тях. Правилата, приложими за държавите членки, се прилагат mutatis mutandis [...] за **асоциираните към програмата** трети държави.
4. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, засягащи сигурността или обществения ред, по-специално по отношение на стратегическите активи и интересите на Съюза или на неговите държави членки, се ограничават в съответствие с член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.
5. В работната програма, посочена в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, може допълнително да се уточнят критериите за допустимост, посочени в настоящия регламент, или да се определят допълнителни критерии за допустимост за специфични действия.
6. Безвъзмездни средства за оперативни разходи може да бъдат отпускани без покана за представяне на предложения на Европейската мрежа на националните органи за равно третиране (Equinet) за покриване на разходите, свързани с постоянната работна програма на Equinet.

Член 17

Работна програма

1. Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. В работните програми се определят, когато е приложимо, дейностите и свързаните с тях суми на подкрепата от Съюза, които трябва да бъдат изпълнени чрез инструмента InvestEU на ЕФК.
2. **Работните програми се приемат от Комисията посредством актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 17а.**

Член 17а

Процедура на комитет

1. **Комисията се подпомага от комитет („комитетът на „АгораЕС“). Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.**
2. **Комитетът заседава в специални състави, за да разглежда конкретни въпроси, свързани с индивидуалните направления на програмата.**
3. **При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.**

ГЛАВА VII

Заклучителни разпоредби

Член 18

Отмяна

Регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818 се отменят, считано от 1 януари 2028 г.

Член 19

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните действия – до тяхното приключване – съгласно регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818, които продължават да се прилагат за съответните действия до тяхното приключване.
2. С финансовия пакет за програмата може да се покриват и разходите за техническа и административна помощ, необходими за осигуряване на прехода между програмата и мерките, приети съгласно регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818.

Член 20

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2028 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател